

Valkenburg, het Gerendal en de Geul

Vertrekpunt: Parkeerplaats aan het Geulpark, langs de N595, de Oud Valkenburgerweg tussen Valkenburg en Schin op Geul. Betaald parkeren (ca. € 4,50 voor een hele dag).

De gevarieerde wandeling met enkele aardige klimmetjes en afdalingen biedt prachtige uitzichten op het Limburgse heuvellandschap en voert je langs verschillende kastelen. Je loopt over holle wegen en passeert talloze 'stechelkes', de draaiportjes die ervoor zorgen dat het vee niet buiten de weiden komt. Een flink stuk van de wandeling volgt de loop van de Geul, de snelst stromende rivier van Nederland.

Vanaf de parkeerplaats volg je de N595 naar rechts, in de richting van het centrum van Valkenburg, maar al na 200 meter sla je linksaf in de richting van Sibbe. Nog geen 100 meter verder loop je door het eerste stechelke, tussen de huizen door. Al snel loop je tussen de heggen door het Biebos in. Hier begint ook de eerste klim: over een afstand van ruim een halve kilometer loop je zo'n 75 meter omhoog. Aan het einde van de klim, op de kruising van de paden hou je links aan. Na 350 meter (bij het borde 'Gerendal') hou je opnieuw links aan (negeer het pad van rechts) en begin je aan een stukje afdaling.

Aan de bosrand heb je een prachtig uitzicht op het onderliggende dal, met kasteel Schaloen, het kasteel Genhoes en het beschermde dorpsgezicht van Oud-Valkenburg met kerkje. Aan het einde van de wandeling kunnen we dit van dichtbij bekijken.

Het laatste stukje omlaag gaat via een aantal traptreden. Eenmaal beneden steek je de weg over en moet je opnieuw klimmen tot je op een T-splitsing komt: hier sla je rechts af. Na 450 meter sla je scherp linksaf: je loopt dan weer omlaag en komt zo in het Gerendal uit. Op de T-splitsing sla je rechts af de verharde weg op en begint aan de laatste grote klim van vandaag: 70 meter stijgen over ruim 2 kilometer.

Het Gerendal kenmerkt zich door zijn kalkrijke bodem, die het mogelijk maakt dat hier vele soorten orchideeën groeien. Om deze bloemen te beschermen, zijn de kwetsbare kalkgraslanden niet voor publiek toegankelijk; wel is er een orchideeëntuin die je kunt bezoeken (achter de boswachterswoning). Vooral in het voorjaar is dat de moeite waard. In het Gerendal groeit ook de uiterst zeldzame Duitse Gentiaan. Verder zijn er in het Gerendal verschillende drinkpoelen aangelegd om de populaties unieke paddensoorten en salamanders in stand te houden.

Na 900 meter klimmen negeer je het pad, dat van links komt; 150 meter verderop bij het wegwakruis op de driesprong hou je links aan (volg het Krijtlandpad).

Als je op deze driesprong even naar rechts afslaat (in de richting van de witte boswachterij) kun je de orchideeëntuin bezichtigen.

Vorbij de boerderij van Staatsbosbeheer en de schaapskooi loop je langs de bosrand totdat je op een T-splitsing komt (na 850 meter). Hier sla je opnieuw links af en gaat verder met de nu steilere klim. Na 450 meter vlakt de klim af en aan het einde van de bosrand kom je op het plateau uit. Je slaat hier rechts af en na 50 meter meteen weer links in de richting van het bos.

Na 650 meter steek je de kruising bij de boerderijhoeve Berghof recht over; na ruim een kilometer kom je in het idyllische gehucht Stokhem uit.

De steile helling die je zojuist omlaag bent gelopen draagt de veelzeggende naam 'De dode man'. Die naam is niet zo vreemd als je weet dat het hellingspercentage oploopt tot 18%.

Je loopt het dorpje uit in de richting van de Geul. Rechts voor je ligt het plaatsje Wijlre, dat vooral bekend is van de Brand bierbrouwerij. Die kun je van hieraf zien liggen. Ook heb je zicht op de historische watermolen, de enige in Zuid-Limburg die twee schoepenraderen heeft.

De Geul ontspringt in België en mondt in de buurt van Itteren bij Maastricht in de Maas uit. Het riviertje is nog geen 60 kilometer lang en heeft een verval van zo'n 250 meter. Vroeger was de Geul gekanaliseerd, maar sinds een aantal jaren laat men de rivier weer zijn natuurlijke weg door het landschap zoeken. Vele meanders zijn dan ook het gevolg.

Het snelstromende water zorgt voor een unieke flora en fauna – in de bovenloop komt het zeldzame zinkviooltje voor.

De watermolen van Wijlre is een zogenaamde onderslag-molen. Ze werd in 1776 gebouwd. Wat vooral opvalt bij deze molen zijn de twee waterraderen, die haar tot één van de bekendste watermolens van Limburg maken. Oorspronkelijk werd de molen gebruikt als koren- en oliemolen. Nu wordt de molen ook gebruikt voor de opwekking van elektriciteit; hiervoor wordt vrijwel continu één van de raderen gebruikt.

Voordat je bij het riviertje bent, sla je bij het groepje bomen (vóór de zitbank) links af het weiland in; 80 meter verder opnieuw links af het Droog Bemdenpad op. Je loopt nu langs de Geul, soms vlakbij, soms op wat meer afstand. Meer dan eens passeer je een 'stechelke'. Na ruim een kilometer kom je op een kruising bij een camping, waar een pad van links af komt. Op de kruising hou je rechts aan, zodat je de Geul blijft volgen. Na 700 meter, aan het einde van de bosrand, kom je door een klein gehucht dat de naam Engwegen draagt. De weg naar links is de voor wielrenners beruchte Keutenberg. Jij loopt hier echter rechtdoor tot je bij de doorgaande Provinciale weg (de N595) uitkomt.

De plaats, die nu voor je ligt is Schin op Geul. Op de Provinciale weg sla je links af; na 130 meter neem je de zijstraat rechts. Je blijft deze straat volgen en

steekt via de opvallende brug de Geul over. Na 150 meter kom je bij de kerk; je slaat voor de kerk links af en loopt het dorp uit. Je volgt nu weer de Geul waarbij je gedeeltelijk door het bos loopt.

De kerk en het kerhof liggen op een heuveltje, dat omringd is door een muur van mergelstenen.

Aan je linkerhand, op de andere oever van de Geul, zie je de kastelen van Oud-Valkenburg alweer liggen. Na 1,5 kilometer kom je bij een bruggetje uit; ertegenover, rechts in de bosrand, staan 'de drie beeldjes'.

De officiële benaming van deze beelden is de Calvariegroep. De plaatselijke naam 'de drie beeldjes' is overigens niet geheel juist, want behalve de beelden van de gekruisigde Jezus, zijn moeder Maria en Johannes de Evangelist is er nog een vierde beeld: dat van Sint Rochus (de 'pest-heilige') die vanachter tralies in de voet van het middelste kruisbeeld is te zien. De beeldengroep is hier in 1739 geplaatst door de toenmalige heer van Kasteel Schaloen.

Je slaat hier links af en volgt het bruggetje. Je komt dan bij kasteel Schaloen (aan je rechterhand) uit. Het kasteel zelf is niet te bezichtigen. Links ligt het gehucht Oud-Valkenburg met kasteel Genhoes en de kerk. Daar kun je ook nog naar toe wandelen (ca. 500 meter).

Het oorspronkelijke kasteel Schaloen dateert uit de 14de eeuw. Sindsdien is het diverse keren ver- en herbouwd. Zijn huidige vorm heeft het rechthoekige, uit mergel opgetrokken kasteel gekregen in 1894 toen het door architect P.J.H. Cuypers werd gerestaureerd in neogotische stijl. De tiendschuur uit 1721 fungeert tegenwoordig als hotel; het poortgebouw herbergt een horeca-gelegenheid.

De romaanse kerk van Oud-Valkenburg, gewijd aan Johannes de Doper, ligt op een heuveltje en is een van de oudste kerken in de streek.

Het kasteel Genhoes stamt uit de eerste helft van de zestiende eeuw. Het bestaat uit een laat-gotische vleugel met een aangebouwde zware hoektoren. Later is er nog een dwarsvleugel aan de achterzijde aangebouwd. Het kasteel is opgetrokken uit mergelsteen en heeft een slotgracht.

Vanaf Oud-Valkenburg heb je nu twee opties: je kunt de Provinciale weg in westelijke richting volgen en na 900 meter bij het vertrekpunt in het Geulpark uitkomen. Door deze verkorte route te kiezen wordt de lengte van de wandeling ongeveer 1,5 kilometer minder.

De andere mogelijkheid is weer terugkeren naar het bruggetje met 'de drie beeldjes' en daar de weg linksaf langs de Geul vervolgen. Je komt dan na een kilometer bij een speeltuin uit. Vóór de speeltuin sla je links af en meteen daarna rechtsaf. Je loopt vervolgens de tuin in van kasteel Oost-Valkenburg. Van hieruit loop je het centrum van het toeristische Valkenburg in. Daar kun je nog naar de VVV in het Spaanse Leenhof uit 1661, gevestigd aan het Theodoor Dorrenplein of naar de kasteelruïne uit de 11de eeuw.

Om terug te keren naar het startpunt loop je vanuit het centrum van Valkenburg terug langs de N595 in de richting van Schin op Geul. De parkeerplaats ligt ongeveer een kilometer van het centrum verwijderd.

